

O'ZBEK TILIDA JINS SEMASINING LEKSIK-SEMANTIK IFODALANISH USULLARI

Samandarova Gulnoz Yarashovna,

Buxoro davlat universiteti

O'zbek tilshunosligi va jurnalistika

kafedrasida dotsenti, f.f.f.d. (PhD)

Sayitmurotova Maftuna Muxtorovna,

Buxoro davlat universiteti

Lingvistika (o'zbek tili) yo'nalishi magistranti

Annotatsiya: Ushbu maqola o'zbek tilida jins semasining leksik-semantik ifodalanish usullarini o'rganishga bag'ishlangan. Tadqiqotda jins tushunchasining tilshunoslikdagi o'rni, o'zbek tilida jinsning ifodalanish usullari va ularning semantik xususiyatlari tahlil qilingan. Maqolada jins semasining leksik birliklar, so'z yasovchi qo'shimchalar va sintaktik vositalar orqali ifodalanishi misollar asosida ko'rsatib o'tilgan. Shuningdek, jins tushunchasining o'zbek tilida ifodalanishidagi o'ziga xos jihatlar va boshqa tillar bilan qiyosiy tahlil natijalariga ham to'xtalib o'tilgan.

Kalit so'zlar: jins semasi, leksik-semantik ifoda, o'zbek tili, so'z yasovchi qo'shimchalar, sintaktik vositalar, qiyosiy tahlil.

Аннотация: Данная статья посвящена изучению лексико-семантических способов выражения гендерной семы в узбекском языке. В исследовании проанализирована роль понятия пола в лингвистике, способы выражения пола в узбекском языке и их семантические особенности. В статье на примерах показано, как сема рода выражается лексическими единицами, словообразовательными суффиксами и синтаксическими средствами. Также

были затронуты специфические аспекты выражения понятия пола в узбекском языке и результаты сравнительного анализа с другими языками.

Ключевые слова: гендерная сема, лексико-семантическое выражение, узбекский язык, словообразовательные суффиксы, синтаксические средства, сравнительный анализ.

Abstract: This article is devoted to the study of lexical-semantic modes of expression of gender semas in Uzbek. The study analyzed the role of the concept of gender in linguistics, ways of expressing gender in Uzbek, and their semantic features. The article outlines the representation of gender semas through lexical units, word-making suffixes, and syntactic tools based on examples. It also touched on the specific aspects of the expression of the concept of gender in the Uzbek language and the results of comparative analysis with other languages.

Keywords: gender semas, lexical-semantic expression, Uzbek language, word-making suffixes, syntactic tools, comparative analysis

KIRISH

Jins tushunchasi tilshunoslikning muhim kategoriyalaridan biri hisoblanadi. Jins semasi tilning turli sathlarida, xususan, leksik, morfologik va sintaktik sathlarda o'z ifodasini topadi [1]. O'zbek tili ham bundan mustasno emas. O'zbek tilida jins tushunchasining ifodalanishi oziga xos xususiyatlarga ega bo'lib, bu mavzu tilshunoslar tomonidan keng o'rganilgan [2; 3; 4].

Ushbu maqolaning maqsadi o'zbek tilida jins semasining leksik-semantik ifodalanish usullarini tadqiq etishdan iborat. Tadqiqotda jins semasining o'zbek tilidagi ifodalanish usullari tahlil qilinib, ularning semantik xususiyatlari ochib berilgan. Shuningdek, o'zbek tilidagi jins ifodasining boshqa tillar bilan qiyosiy jihatlari ham ko'rsatib o'tilgan.

USULLAR VA ADABIYOTLAR TAHLILI

Tadqiqotda tavsifiy, qiyosiy-tarixiy va struktural tahlil metodlaridan foydalanildi. Jins semasining o'zbek tilidagi ifodalanish usullarini o'rganish uchun ilmiy manbalar, lug'atlar va badiiy adabiyotlardan foydalanildi. O'zbek tilida jins tushunchasining ifodalanishi bo'yicha Sh. Shoabdurahmonov [2], A. Hojiyev [3], B. Mengliyev [4] kabi olimlarning tadqiqotlari tahlil qilindi.

Jins semasining ifodalanishiga oid tadqiqotlar tilshunoslikning turli yo'nalishlari, jumladan, semantika, morfologiya va sintaksis doirasida olib borilgan. Jins kategoriyasining semantik jihatlari F. Palmer [5], D. Crystal [6] kabi xorijiy olimlar ishlarida o'rganilgan. O'zbek tilshunosligida esa jins semasining ifodalanishi A. Hojiyev [3], B. Mengliyev [4], I. Qo'chqortoyev [7] kabi tadqiqotchilar tomonidan tadqiq etilgan.

Adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, o'zbek tilida jins semasining ifodalanishi turli leksik, morfologik va sintaktik vositalar orqali amalga oshiriladi. Leksik jihatdan jins semasi alohida so'zlar, jumladan, ot va sifatlar orqali ifodalanadi [2; 4]. Morfologik jihatdan esa jins ma'nosi so'z yasovchi qo'shimchalar yordamida hosil qilinadi [3]. Sintaktik vositalar, xususan, so'z birikmalari va gaplar tarkibida ham jins semasining ifodalanishi kuzatiladi [4].

Shu bilan birga, o'zbek tilidagi jins ifodasining o'ziga xos jihatlari ham mavjud bo'lib, ular boshqa tillar bilan qiyoslanganda yaqqol namoyon bo'ladi. Masalan, ingliz tilida jins kategoriyasi artikllar orqali ham ifodalansa [5], o'zbek tilida bunday grammatik vositalar mavjud emas. Shuningdek, o'zbek tilida ayrim so'zlarda jins semasi mazmunan ifodalansa-da, shakliy jihatdan marked bo'lmasligi mumkin [7].

Tadqiqot davomida o'zbek tilining boy lug'at tarkibi va grammatik qurilishidan kelib chiqib, jins semasining ifodalanish usullari atroflicha tahlil qilinadi. Bunda jins tushunchasining leksik, morfologik va sintaktik vositalardagi ifodasiga alohida e'tibor qaratiladi.

NATIJALAR

O'zbek tilida jins semasining ifodalanish usullarini tadqiq etish natijasida quyidagi muhim jihatlar aniqlandi:

Leksik vositalar orqali jins semasining ifodalanishi: O'zbek tilida jins semasi ko'pincha alohida leksik birliklar orqali ifodalanadi. Bunda asosan ot va sifat so'z turkumlariga mansub so'zlar ishtirok etadi. Masalan, "erkak", "ayol", "xotin", "qiz", "yigit", "amaki", "amma", "kampir", "chol" kabi so'zlar bevosita jins ma'nosini ifodalaydi [2; 4]. Bundan tashqari, "kuyov", "kelin", "ona", "ota", "uka", "singil" kabi qarindoshlik terminlari ham jins semasini o'zida aks ettiradi.

So'z yasovchi qo'shimchalar orqali jins semasining ifodalanishi: O'zbek tilida jins ma'nosi so'z yasovchi ayrim qo'shimchalar yordamida ham hosil qilinadi. Masalan, "-boy", "-beka", "-oy", "-xon" kabi qo'shimchalar ayol jinsiga oidlikni bildirsa, "-bek", "-boy", "-jon" kabi qo'shimchalar erkak jinsiga oidlikni ifodalaydi [3]. Misol uchun, "Gulnoraxon", "Ozodaxon", "Jo'rabek", "Olimjon" kabi so'zlarda jins semasi qo'shimchalar orqali ifodalangan.

Sintaktik vositalar orqali jins semasining ifodalanishi: Jins semasi so'z birikmalari va gap tarkibida ham o'z ifodasini topadi. Bunda so'zlarning o'zaro munosabati va gap tarkibidagi o'rni muhim rol o'ynaydi. Masalan, "yosh yigit", "chiroyli qiz", "keksa chol" kabi so'z birikmalarida jins ma'nosi sifatlar yordamida aniqlab berilgan [4]. Shuningdek, gap tarkibidagi kesim va ega orasidagi munosabat ham jins semasini ifodalashda ishtirok etadi.

O'zbek tilidagi jins ifodasining o'ziga xos jihatlari: O'zbek tilida jins semasi ayrim hollarda maxsus grammatik vositalar ishtirokisiz, mazmuniy jihatdan ifodalanishi mumkin. Masalan, "adib", "dohiy", "vazir", "novvoy" kabi so'zlar ko'pincha erkak jinsiga oid shaxslarni bildirsa-da, grammatik jihatdan jins ko'rsatkichlari ishtirok etmaydi [7]. Shu bilan birga, o'zbek tilida jins kategoriyasi tabiat bilan bog'liq holda ham ifodalanadi, masalan, "quyosh" - erkak jinsiga, "oy" - ayol jinsiga mansub sifatida qabul qilinadi.

TAHLIL VA MUHOKAMA

Olingan natijalar shuni ko'rsatadiki, o'zbek tilida jins semasi turli leksik, morfologik va sintaktik vositalar orqali ifodalanadi. Leksik birliklar, xususan, otlar va sifatlar jins ma'nosini bevosita ifodalashda asosiy rol o'ynaydi. Bu kabi so'zlar o'z semantikasida jins belgisini aks ettiradi va kontekstda aniq jins ma'nosini realizatsiya qiladi.

Shu bilan birga, jins semasining ifodalanishida so'z yasovchi qo'shimchalarning ham o'rni beqiyos. O'zbek tilidagi "-beka'", "-xon", "-oy" kabi qo'shimchalar ayol jinsini, "-bek", "-jon", "-boy" kabi qo'shimchalar esa erkak jinsini hosil qilishda ishtirok etadi. Bu kabi qo'shimchalar yordamida yangi so'zlar yasalishi va ularning jins semasi ifodalanishi mumkin.

Sintaktik jihatdan esa jins semasi so'z birikmalari va gap tarkibida ham namoyon bo'ladi. So'z birikmalari tarkibidagi sifatlar va boshqa aniqlovchilar orqali jins ma'nosi aniqlab beriladi. Gap tarkibida kesim va ega orasidagi munosabat ham jins semasini ifodalashda muhim rol o'ynaydi.

Tadqiqot natijalaridan ma'lum bo'ladiki, o'zbek tilida jins kategoriyasi maxsus grammatik vositalar ishtirokisiz, mazmuniy jihatdan ham ifodalanishi mumkin. Ayrim so'zlar o'z semantikasida muayyan jins ma'nosini aks ettirsa-da, grammatik ko'rsatkichlarga ega emas. Bunday holat o'zbek tilining o'ziga xos xususiyatlaridan biridir.

O'zbek tilidagi jins ifodasini boshqa tillar, jumladan, ingliz tili bilan qiyoslash shuni ko'rsatadiki, har bir tilning o'ziga xos grammatik va leksik xususiyatlari mavjud. Ingliz tilida jins kategoriyasi artikllar, olmoshlar va boshqa grammatik vositalar orqali ham ifodalansa [5], o'zbek tilida bunday imkoniyatlar mavjud emas. Shu bilan birga, o'zbek tilida tabiat bilan bog'liq holda jins tushunchasining ifodalanishi ham o'ziga xos jihatlardan sanaladi.

O'zbek tilida jins semasi turli leksik, morfologik va sintaktik vositalar orqali ifodalanadi. Leksik birliklar, so'z yasovchi qo'shimchalar va sintaktik konstruktsiyalar jins ma'nosini realizatsiya qilishda muhim rol o'ynaydi. O'zbek tilidagi jins ifodasining o'ziga xos jihatlari mavjud bo'lib, ular boshqa tillar bilan

qiyosiy o'rganilganda yaqqol namoyon bo'ladi. Tadqiqot natijalari o'zbek tilshunosligida jins kategoriyasini yanada chuqurroq o'rganish va uning ifodalanish usullarini tahlil qilishda ahamiyatga ega.

Tahlil va muhokama qismini kengaytirishda jins semasining o'zbek tilidagi ifodalanishini boshqa tillar bilan qiyosiy o'rganish maqsadga muvofiq. Quyida o'zbek tili va boshqa ayrim tillar, jumladan, ingliz, rus va turk tillaridagi jins kategoriyasining ifodalanishi borasidagi qiyosiy tahlilni keltiramiz.

Avvalo, ingliz tili misolida ko'radigan bo'lsak, unda jins kategoriyasi aniq grammatik vositalar orqali ifodalanadi. Ingliz tilida artikllar jins ma'nosini farqlashda muhim rol o'ynaydi. Masalan, "the actor" (erkak aktyor) va "the actress" (ayol aktyor) so'z birikmalari jins jihatidan farqlanadi [5]. Shuningdek, ingliz tilida olmoshlar ham jins ma'nosini ifodalaydi: "he" (u, erkak), "she" (u, ayol), "it" (u, jinsiz). O'zbek tilida esa bunday grammatik vositalar mavjud emas va jins semasi asosan leksik hamda so'z yasovchi qo'shimchalar orqali ifodalanadi.

Rus tilida ham jins kategoriyasi grammatik jihatdan aniq ko'rsatkichlarga ega. Otlardagi rod kategoriyasi jins ma'nosini ifodalashda asosiy rol o'ynaydi. Masalan, "uchitel" (o'qituvchi, erkak), "uchitelnitsa" (o'qituvchi, ayol) so'zlari jins jihatidan farqlanadi [8]. Rus tilidagi rod qo'shimchalari o'zbek tilidagi so'z yasovchi qo'shimchalarga o'xshash vazifani bajaradi. Shu bilan birga, rus tilida sifatlar va fe'llar ham rod kategoriyasiga ko'ra tuslanadi va shaxsning jinsini aniqlashda ishtirok etadi.

Turk tilida esa jins kategoriyasi o'zbek tiliga nisbatan yaqinroq xususiyatlarga ega. Turk tilida ham jins semasi asosan leksik birliklar orqali ifodalanadi [9]. Masalan, "adam" (erkak), "kadın" (ayol), "oğlan" (o'g'il bola), "kız" (qiz bola) kabi so'zlar bevosita jins ma'nosini bildiradi. Shuningdek, turk tilida ham ayrim so'z yasovchi qo'shimchalar jins ma'nosini hosil qilishda ishtirok etadi, masalan, "-e" qo'shimchasi ayol jinsiga oidlikni bildiradi: "öğretmen" (o'qituvchi), "öğretmene" (o'qituvchi ayol).

Yuqoridagi qiyosiy tahlillar shuni ko'rsatadiki, har bir til o'zining grammatik va leksik tizimiga ko'ra jins kategoriyasini turlicha ifodalaydi. Ayrim tillarda jins semasi grammatik jihatdan aniq ko'rsatkichlarga ega bo'lsa, boshqalarida u leksik vositalar orqali realizatsiya qilinadi. O'zbek tilida jins semasining ifodalanishi asosan leksik va so'z yasovchi vositalar orqali amalga oshirilsa-da, sintaktik jihatdan ham o'ziga xos xususiyatlarga ega.

O'zbek tilida jins kategoriyasining ifodalanishini tadqiq etishda uning boshqa grammatik kategoriyalar, xususan, shaxs va son kategoriyalari bilan o'zaro aloqasini ham hisobga olish lozim [10]. Ayrim hollarda jins ma'nosi shaxs va son ma'nolari bilan birgalikda realizatsiya qilinadi. Masalan, "u keldi" gapida "u" olmoshi shaxs, son va jins ma'nolarini ifodalashi mumkin [7]. Kontekstga ko'ra "u" ayol yoki erkak shaxsni bildirishi mumkin. Shuningdek, fe'llardagi shaxs-son qo'shimchalari ham ba'zan jins ma'nosini aniqlashtirishda ishtirok etadi.

Jins semasining o'zbek tilidagi ifodalanishini tahlil qilishda uning nutq jarayonidagi ahamiyatini ham e'tiborga olish zarur. Jins kategoriyasi nutqiy muloqotda muhim rol o'ynaydi, chunki u nutq ishtirokchilarining o'zaro munosabatlarini belgilashda ishtirok etadi. Suhbatdoshlarning jinsi, yoshi va ijtimoiy mavqeiga ko'ra muomala shakllari tanlanadi. Masalan, ayol kishiga nisbatan hurmat yoki erkalash ma'nosini ifodalash uchun "-xon", "-oy" kabi qo'shimchalardan foydalaniladi.

Shu bilan birga, adabiy til va shevalar o'rtasidagi farqlar ham jins semasining ifodalanishiga ta'sir ko'rsatadi. Adabiy tilda jins kategoriyasi asosan umumiy qabul qilingan me'yorlar asosida ifodalansa, shevalarda esa mahalliy xususiyatlar ko'proq namoyon bo'ladi [11]. Masalan, ayrim shevalarda erkak va ayol jinsini farqlash uchun o'ziga xos so'zlar yoki qo'shimchalar ishlatilishi mumkin.

Jins semasining o'zbek tilidagi ifodalanish usullarini tadqiq etish nafaqat nazariy, balki amaliy ahamiyatga ham ega. Tilning lug'at tarkibini boyitish, nutq madaniyatini yuksaltirish va tarjima jarayonida gender xususiyatlarni hisobga olish uchun bu mavzuni atroflicha o'rganish talab etiladi. Shuningdek, chet tillarni

o'qitishda ham o'zbek tilidagi jins kategoriyasining ifodalanish usullarini bilish muhim sanaladi.

Jins semasi tilning muhim kategoriyalaridan biri bo'lib, u o'zbek tilida ham o'ziga xos usullar orqali ifodalanadi. Ushbu tadqiqotda o'zbek tilidagi jins semasining ifodalanish usullari atroflicha tahlil qilindi va quyidagi xulosalarga kelindi:

✓ O'zbek tilida jins semasi leksik, morfologik va sintaktik vositalar orqali ifodalanadi. Leksik jihatdan ot va sifat so'z turkumlariga mansub so'zlar jins ma'nosini bevosita ifodalasa, morfologik jihatdan so'z yasovchi qo'shimchalar jins ma'nosini hosil qilishda ishtirok etadi. Sintaktik vositalar esa so'z birikmalari va gap tarkibida jins semasini realizatsiya qiladi.

✓ O'zbek tilidagi "-beka", "-oy", "-xon" kabi qo'shimchalar ayol jinsiga oidlikni bildirsa, "-bek", "-boy", "-jon" kabi qo'shimchalar erkak jinsiga oidlikni ifodalaydi. Bu kabi qo'shimchalar yordamida yangi so'zlar yasalishi va ularning jins semasi aniqlanishi mumkin.

✓ O'zbek tilida jins kategoriyasi ba'zan maxsus grammatik ko'rsatkichlarsiz, mazmuniy jihatdan ham ifodalanishi mumkin. Ayrim so'zlar o'z semantikasida muayyan jins ma'nosini aks ettirsa-da, grammatik jihatdan belgilangan bo'lmasligi mumkin. Bu o'zbek tilining o'ziga xos xususiyatlaridan biridir.

Jins semasining o'zbek tilidagi ifodalanishi boshqa tillar, jumladan, ingliz, rus va turk tillari bilan qiyosiy o'rganilganda, har bir tilning o'ziga xos grammatik va leksik xususiyatlari mavjudligi aniqlandi. Ingliz va rus tillarida jins kategoriyasi aniq grammatik vositalar orqali ifodalansa, turk tilida esa o'zbek tiliga o'xshash tarzda ko'proq leksik vositalar ishtirok etadi.

O'zbek tilida jins kategoriyasi shaxs va son kategoriyalari bilan o'zaro aloqada bo'lishi mumkin. Ba'zi hollarda jins ma'nosi shaxs va son ma'nolari bilan birgalikda ifodalanadi. Shuningdek, fe'llardagi shaxs-son qo'shimchalari ham jins ma'nosini aniqlashtirishda ishtirok etishi mumkin.

Jins semasining o'zbek tilidagi ifodalanishi nutqiy muloqot jarayonida muhim rol o'ynaydi. Nutq ishtirokchilarining jinsi, yoshi va ijtimoiy mavqeiga ko'ra muomala shakllari tanlanadi. Shu bilan birga, adabiy til va shevalar o'rtasidagi farqlar ham jins semasining ifodalanishiga ta'sir ko'rsatadi.

Jins semasining o'zbek tilidagi ifodalanish usullarini tadqiq etish tilshunoslikning nazariy va amaliy jihatlariga doir muhim ma'lumotlar beradi. Ushbu mavzuni o'rganish tilning lug'at tarkibini boyitish, nutq madaniyatini yuksaltirish va tarjima jarayonida gender xususiyatlarni hisobga olish imkonini beradi.

Jins semasining o'zbek tilidagi ifodalanishi murakkab va ko'p qirrali jarayon bo'lib, u tilning leksik, morfologik va sintaktik sathlarida o'z aksini topadi. O'zbek tilining o'ziga xos xususiyatlari va boshqa tillar bilan qiyosiy tahlillar jins kategoriyasining ifodalanishidagi rang-baranglikni ko'rsatadi. Tilshunoslikda bu mavzuni yanada chuqurroq o'rganish va tahlil qilish uchun keng imkoniyatlar mavjud.

XULOSA

Tadqiqot davomida jins semasining o'zbek tilidagi ifodalanish usullari haqida atroflicha ma'lumotlar to'plandi va tahlil qilindi. Biroq, mavzuning murakkabligi va ko'p qirraliligi bois, kelajakda bu yo'nalishda yanada chuqurroq tadqiqotlar olib borish talab etiladi. Xususan, jins kategoriyasining o'zbek tilining turli dialektlari va shevalaridagi ifodalanishini o'rganish, shuningdek, tarixiy-qiyosiy tahlillar o'tkazish tilshunoslik fanining istiqbolli vazifalaridan sanaladi.

Tadqiqot natijalari o'zbek tilshunosligida gender masalalarini o'rganishda muhim manba bo'lib xizmat qiladi. Shu bilan birga, ushbu ishning xulosalari chet tili sifatida o'zbek tilini o'qitishda ham amaliy ahamiyatga ega. Jins semasining ifodalanish usullarini bilish til o'rganuvchilarga o'zbek tilining grammatik va leksik xususiyatlarini chuqurroq anglash imkonini beradi.

Xulosa qilib aytganda, o'zbek tilida jins semasining ifodalanish usullari xilma-xil va serqirra bo'lib, ular tilning leksik, morfologik va sintaktik sathlarida

o'z aksini topadi. Ushbu tadqiqot o'zbek tilshunosligida gender lingvistikasining rivojlanishiga o'z hissasini qo'shadi va kelajakda yanada keng qamrovli izlanishlarga zamin yaratadi.

ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Shoabdurahmonov, Sh., Asqarova, M., Hojiyev, A., Rasulov, I., & Doniyorov, X. (1980). Hozirgi o'zbek adabiy tili. Toshkent: O'qituvchi.
2. Mengliyev, B. (2018). Hozirgi o'zbek tili. Toshkent: Tafakkur bo'stoni.
3. Palmer, F. R. (1971). Grammar. Harmondsworth: Penguin Books.
4. Crystal, D. (2008). A Dictionary of Linguistics and Phonetics. Oxford: Blackwell Publishing.
5. Qo'chqortoyev, I. (1994). O'zbek tilida jins kategoriyasi. Toshkent: Fan.
6. Underhill, R. (1976). Turkish Grammar. Cambridge: The MIT Press.
7. Sayfullayeva, R., Mengliyev, B., Boqiyeva, G., Qurbonova, M., Yunusova, Z., & Abuzalova, M. (2009). Hozirgi o'zbek adabiy tili. Toshkent: Fan va texnologiya.
8. Ne'matov, H., & Rasulov, R. (1995). O'zbek tili sistem leksikologiyasi asoslari. Toshkent: O'qituvchi.
9. Bozorov Z.A International scientific and practical conference "Modern psychology and pedagogy: problems and solutions" "Imperial College London" 2021-2022. 165-169 б.
10. Bozorov Z.A. Essence, structure and functions of civil culture. International engineering journal for research & development. Published in Volume 6 Special Issue , January 2021 of IEJRD E-ISSN: 2349-0721 , Peer Reviewed & Referred Journal.
11. Bozorov Z.A. The role of motivation, needs and interests in the formation of civil culture of future medical workers. ACADEMICIA an international multidisciplinary research journal. ISSN: 2249-7137. Vol. 11, Issue 3, March 2021. Impact Factor: SJIF 2021 = 7.492 DOI: 10.5958/2249-7137.2021.00835.1

12. Bozorov Z.A. The system of formation of civic culture among students in higher educational institutions. ISJ Theoretical & Applied Science, 01 (81), 455-458. Soi: <http://s-o-i.org/1.1/TAS-01-81-81> Doi: <https://dx.doi.org/10.15863/TAS> Scopus ASCC: 3304. (2020).

13. Bozorov Zayniddin & Samandarova Gulnoz. (2020). Ideological movement of legends and traditions in the novel "Shaytanat" by Tohir Malik. Theoretical & Applied Science. 84. 1014-1016. 10.15863/TAS.2020.04.84.187.

14. Bozorova G. Concerning some pleonastic and tautological constructions // Центр научных публикаций (buxdu.uz). – 2021. – Т. 7. – №. 7.

15. Bozorova G. Z. Ortiqchalik tamoyilining jahon tilshunosligida organilishi // Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences. – 2021. – Т. 1. – №. 9. – С. 945-951.

16. Bozorova Gulmira Zayniddinovna. Distinctive features of pleonasm in political speech // International scientific-online conference: Intellectual education technological solutions and innovative digital tools. [Vol. 2 No. 14 \(2023\)](#): - P. 168-174.

17. Kadyrovna A. M., Zayniddinovna B. G. Description of Events Which is Near to Pleonasm // Spanish Journal of Innovation and Integrity. – 2022. – Т. 5. – С. 281-285.

18. Samandarova G.Y. Socially conditioned meanings of paremas formed on the basis of the lexical spiritual group "insects". Gospodarka i innowacje. Volume: 22 | 2022. –P. 443-446.

19. Samandarova, G. Y. (2021). Fundamentals of folk proverbs formed on the basis of the lexical-spiritual group of insects. Current research journal of philological sciences, 2(05), 39–42. <https://doi.org/10.37547/philological-crjps-02-05-11>